

Den engelske Lov om Lønraad af 1909.

Af

Sv. Trier.

I det ene Hefte efter det andet af Nationaløkonomisk Tidsskrift læser man om den om sig gribende »Socialisme«. Og det er ikke alene i de halvciviliserede Lande beyond the seas, at man angriber den hellige Ejendomsret og Erhvervs- og Kontraktsfriheden, der er næsten lige saa hellige, men disse Principper bliver rokkede midt i Europa, ja i deres fasteste Borg England. George's Jordskat paastaas at være »socialistisk«, idet den skal være Begyndelsen til Ejendomsrettens Ophævelse, og the trade boards act, 1909, som skal omtales i det følgende, skal være det, fordi den angriber Arbejdskontraktsfriheden. Læserne maa derfor undskylde, at de stadig bliver opvartede med »Socialisme«, hvis de da synes, denne Lov maa betegnes som socialistisk; men hvad enten man nu vil kalde den saaledes eller ej, fortjener den at blive lagt Mærke til, fordi der ved den til Europa er indført ny Former for social Lovgivning og brudt med Dogmer, der hidtil har hersket paa denne Lovgivnings Omraade.

Hidtil har her i Europa Arbejderlovgivningen

væsentligst gaaet ud paa at støtte de Arbejdere, der stod i Organisationer eller var økonomisk ligestillede med organiserede Arbejdere. Man har villet hjælpe dem, der delvis kunde holde sig selv oppe, man har levet paa Frasen »Hjælp til Selvhjælp« og har i Bevidstheden om Haabløsheden ved at hjælpe de Lag af Befolkningen, der økonomisk staar under de organiserede Arbejdere, opgivet dette og indskrænket sig til at holde de højerestaaende Lag oppe paa deres Standard of life og hindre dem i at synke ned i de haabløse Lag. Det eneste, der er gjort for disse, er — Fattigvæsenet! Nu har den engelske Lov om Lønraad forsøgt at trænge ned i disse haabløse Lag, idet den gaar ud paa at hjælpe til en anstændig Løn de Mennesker, som paa Grund af manglende Organisation, Smudskonkurrence mellem Arbejdskøberne, Hjemmearbejde m. m. har faaet urimelig lav Betaling for deres Arbejde og derved er kommet til at udgøre en Del af Sulteproletariatet, som før eller senere bliver et Bytte for Fattigvæsenet. Hvor langt ned i Samfundet Løven rækker, vil man kunne skønne af, at den første Timeløn, der er foreslaaet af et af de ny Lønraad, er $2\frac{1}{2}$ d. = 18—19 Øre. Denne Timeløn maa antages en Del større end den tidligere tjente Løn, saa denne maa have været elendig.

Men endnu mere bemærkelsesværdigt er det, at man ved denne Lov har vovet at røre ved det Punkt af den mellem Arbejder og Arbejdskøber sluttede Kontrakt om Arbejdsbetingelserne, som er det ømme-
ste, nemlig Lønspørgsmaalet. Gennem den bestaaende Arbejderbeskyttelseslovgivning var man — og det endda kun med stor Forsigtighed — naaet til en begynd-

ende Regulering af Arbejdstiden, til Ordning af Værkstedslokaler og Maskinbeskyttelse; her kunde stadig hygiejniske Hensyn motivere Indgrebene. Gennem Forsikringslove havde man — ved at paalægge Arbejdskøbere Forsikringsansvar — lige strøffet Lønkontrakten. Men at gribe direkte ind lige i det centrale ved Kontraktfriheden, »Friheden« for Arbejderen til at sælge sine Kræfter for den Pris, han og Arbejdskøberen kan komme overens om, og sige, at i al Fald saa meget skal Arbejdskøberen betale, det har man her i Europa ikke vovet før i 1909, aabenbart fordi man er gaaet ud fra, at Lønnen intet havde med Hygiejnen at gøre.

Og med Loven af 1909 har endelig England brudt med den — paa en enkelt Undtagelse nær — stadig fastholdte Praksis ikke at lovgive om voksne Mænds personlige Arbejdsbetingelser. Det derovre saavel som hos hjemlige Arbejderbeskyttelsesmænd herskende Dogme, at kun Kvinder og Børn trængte til Beskyttelse, medens »vi Mennesker« kunde klare os selv i Kampen om Arbejdsbetingelser, vil ikke mere kunne hævde Lovgivere.

Det er disse Brud med de hidtil bestaaende Opfattelser og de Muligheder, som en Udvikling i Overensstemmelse hermed aabner, der er det interessante ved Lønraadsloven, saaledes som den nu foreligger. Om den ved at blive ført ud i Livet vil virke efter sit Formaal til Højnelse af de Menneskers Kaar, for hvilke den er givet, om den vil formindske Londons Eastends Elendighed, vil kun Fremtiden kunne lære os. Men selv om den overfor sit Formaal vil blive som et dødt Papir, vil de i den nedlagte Principper stadig hævde den dens Værdi.

Lovens Hovedbestemmelser gaar ud paa, at der oprettes et eller flere af de saakaldte trade boards — her kaldt Lønraad — i hver af de i Loven særlig nævnte fire Erhvervsgrene*): 1) Skrædderi af Lagerarbejder og af engros Partier af bestilt Tøj, samt Skrædderi, der har med dette ensartede Arbejdsforhold, 2) Æskefabrikation (Papir-, Pap-, Spaan- o.l. Æsker), 3) Fabrikation af Kniplinger, Blonder og filerede Gardiner, 4) Kædefabrikation, samt 5) i andre Erhvervsgrene, til hvilke Parlamentet maatte udvide Loven. I de nævnte fire Erhverv er Kvindearbejde, Hjemmearbejde og Udsvedning meget udbredt. Raadene, der skal bestaa dels af et lige Antal Arbejdskøbere og Arbejdere, dels af nogle af Næringsministeriet — board of trade — udnævnte Medlemmer, blandt hvilke Formanden tages, har en meget simpelt og enkelt formuleret Opgave, nemlig at fastsætte en Minimumstidsløn og om muligt ogsaa en Minimumsstykløn for den Erhvervsgren og for den Landsdel, for hvilke Raadene er oprettet, dog saaledes, at de er berettiget til indenfor deres Omraade at fastsætte forskellig Løn for forskellige Arter af Beskæftigelse, for forskellige Grupper af Arbejdere og for forskellige Dele af Landsdelen.

Det kunde have ligget nær, naar disse Raad skulde oprettes, da at give dem en mere udstrakt Myndighed. Ovre i Victoria, Australien, er der givet meget nøjere Regler i dets Fabriklovs Bestemmelser om wages boards, der skal fastsætte baade Minimumstids- og Minimumsstykløn, der skal fastsætte Maksimumsarbejdstid og skal regulere Forholdet mellem Antallet

*) Hvor Erhvervet har Udbredelse i Irland, skal der dannes et særligt irsk Raad.

af Svende og Lærlinge. Men det er vistnok klogt, at det australske Forbillede ikke følges i den engelske Lov i dette Punkt, fordi Kontrol med saadanne mere specielle Reglers Overholdelse vilde være meget vanskelig, særlig i Hjemmearbejdsfagene. Her vil hverken Arbejdskøbere eller Arbejdere være interesseret f. Eks. i en Maksimumsarbejdstid. Naar her hjemme højt organiserede og oplyste Arbejdere, der taler store Ord om at have gennemført 8 Timers Dagen, slider med Overarbejde langt ud over de 8 Timer for at tjene saa meget som muligt, kan man være vis paa, at engelske Hjemmearbejdere ikke vil have den allermindste Forstaaelse af kort Arbejdstid, naar de kan tjene mere i lang, og vilde derfor ingen Hjælp yde ved en Kontrol af en fastsat Arbejdstids Overholdelse.

Indirekte vil dog Lønraadene maaske kunne faa Indflydelse paa andre Forhold end Lønnen, idet de ved at benytte den dem givne Myndighed til Fastsættelse af forskellige Lønsatser for forskellige Grupper af Arbejdere vil kunne komme Misbrug af unge Menneskers Arbejdskraft til Livs.

Medens der i den nævnte victorianske Lov er fastsat, efter hvilke Regler og Hensyn Lønraadene skal gaa frem ved Fastsættelsen af Minimumslønnen, findes ingen saadan Pegepind i den engelske Lov. Man har ment, at selve den paritetiske Sammensætning af Raadene vil medføre Hensyntagen til alt, hvad der bør tages i Betragtning, og man kan vist være temmelig vis paa, at Lønnen i al Fald ikke vil blive sat højere end den, der gennemsnitlig betales af fair Arbejdskøbere, selv om en Bestemmelse om, at den netop

skal sættes saaledes, ikke — som i den victorianske Lov — findes i den engelske.

I Lighed med Bestemmelser i den australske Lov er det fastsat, at der (af Lønraadene) kan gives personlige Dispensationer fra Minimallønnen til Arbejdere, der lider af en eller anden Svaghed eller Legems-skavank, som hindrer dem i at tjene den fastsatte Løn.

Udover det omtalte har Raadene kun den Opgave paa derom sket ministeriel Henvendelse at undersøge og afgive Rapport om ethvert Spørgsmaal angaaende vedkommende Erhvervsgrens Næringsforhold.

Formelt er det Lønraadene, der skal træffe Afgørelserne, reelt bliver det sikkert de upartiske, af Ministeriet udnævnte Raadsmedlemmer. Det bliver med andre Ord Staten, der efter at have hørt Jens Kjeldsens og Syerske Petersens Mening bestemmer, hvormeget den sidste mindst skal have for at sy et Par Bukser for den første! Naar man betænker, hvormeget Ordet »Frihed« endnu stadig bruges, naar Talen er om privat Erhvervsdrift, saa er i Virkeligheden en saadan Ordning revolutionær — og formelt i al Fald langt mere revolutionær og vistnok ogsaa mere effektiv end Fastsættelse af Løn ved tvungen Voldgift. Denne forudsætter jo, at der er nogen — Arbejdere eller Arbejdskøbere — der forlanger en saadan Fastsættelse, fordi der ikke kan opnaas Enighed om Arbejdsbetingelserne ved Forhandling mellem de to Parter, medens Lønraadene uden Parternes Opfordring eller maaske endog mod begge Parters Ønske ex officio har at fastsætte Lønnen.

Midlet til at gennemtvinge Betalingen af den fastsatte Løn er Bøder. Med indtil 20 £'s Bøde vil en

Arbejdskøber være at dømme for hver Overtrædelse af et Raads Lønbestemmelse og med indtil 5 £ daglig for hver Dag saadan Overtrædelse fortsættes, efter at han er dømt derfor. Det paahviler Arbejdskøberen at føre Bevis for, at han ikke har betalt under Minimumslønnen. For at sikre sig, at der i Fag, hvor Raadet kun har fastsat Tidslønnen, men der alligevel betales Stykløn, ikke betales for lidt, har man paalagt Arbejdskøberen at godtgøre, at den af ham betalte Stykløn vil give en almindelig Arbejder mindst samme Indtægt, som hvis han var betalt efter Tid.

Ved Straffesagerne, der føres for Politiretten (hurtig Retsforfølgning), kan en Arbejder, der er narret for noget af sin Løn, faa det Beløb, han er narret for, tildømt.

Enhver Arbejder kan indbringe Klage for Lønraadene, der kan rejse Sag paa hans eller hendes Vegne, men dog først skal forsøge at faa tilvejebragt fredelig Overenskomst.

Ved at erklære de Handlende, der sælger Skræddervarer o. s. v., for Arbejdskøbere, har Loven hindret, at man kom udenom den ved at kalde Syerskerne o. s. v. for selvstændige Erhvervsdrivende.

Som yderligere Sikringsmiddel til Lovens Gennemførelse udnævnes der Embedsmænd, hvis Opgave er at undersøge Klager og paa anden Maade vaage over, at alt gaar i Overensstemmelse med Loven. Disse Embedsmænd, der udstyres med Myndighed til at undersøge Arbejdskøbernes Lønprotokoller, Hjemmearbejderlister m. v. kan ligesom Lønraadene rejse Sag i Anledning af Overtrædelse af Loven. Om denne ny Sort Fabriksinspektører ogsaa kan fremskaffe Lønlist

m. m. til et Raad, der endnu forhandler om Minimumslønnen, eller kun til Kontrol med Udbetalingen af en én Gang fastsat Løn, fremgaar ikke tydelig af Loven.

Man vil af det anførte skønne, at der neppe vil være noget i Vejen for at gennemtvinge de fastsatte Lønsatser, saafremt da Arbejderne — mandlige og kvindelige, Værksted- og Hjemmearbejdere — vil hjælpe med dertil. Men uden denne Hjælp stiller Sagen sig tvivlsom. Naar der selv i Australien, hvor Arbejderne staar paa et langt højere Niveau end den engelske Hjemmearbejder, sker ikke faa Overtrædelser af Lønraads og Voldgiftsdommes Lønbestemmelser, som aldrig kommer for Dagens Lys, vil dette ganske sikkert hyppigt indtræde i Eastend og lignende Steder. Man har da kun at sætte sit Haab til den Hjælp, der kommer fra de Arbejdskøbere, der betaler anstændig Løn, og som ikke vil finde sig i at blive smudskonkurreret ud af deres Erhverv af Arbejdskøbere, som betaler for lidt.

Af Lovens organisatoriske Bestemmelser skal iøvrigt nævnes, at forinden en fastsat Minimumsløn bliver endelig, skal der i tre Maaneder være Lejlighed til at nedlægge Indsigelse mod den. Efter denne Tids Forløb træder den i Kraft ¹⁾ hvor ingen skriftlig Arbejdskontrakt, om at den ikke skal gælde, forefindes, ²⁾ hvor Arbejdskøberen skriftlig har meddelt Raadet, at han tiltræder dens Bestemmelse (en Fortegnelse over saadanne Arbejdskøbere skal ligge til offentligt Eftersyn) og ³⁾ hvor Stat eller Kommune har givet Arbejde i Entreprise, idet ingen Kontrakt — undtagen i Nødstilfælde — maa sluttes om offentlige Entrepriser, med mindre Arbejdskøberen har givet Meddelelse som

under 2). For alle andre Tilfælde træder den først i Kraft, saafremt Næringsministeriet 6 Maaneder efter dens første Ikrafttræden tiltræder den og gør den til »Lov«.

Raadenes Forretningsgang, Valg af Medlemmer m. v. ordnes efter en af Næringsministeriet foreskreven Forretningsorden. Denne retter sig efter Erhvervs-grenenes Forhold, saaledes at f. Eks. til et Raad de valgte Medlemmer vælges direkte af Arbejdere og Arbejdskøbere, til et andet Ministeriet vælger efter Parternes Indstilling, og saaledes at der i et Raad skal være flere Kvinder eller Hjemmearbejdere end i et andet, og at et Raads Medlemmer skal vælges fra de forskellige Landsdele, et andet ikke.

Raadene kan danne Distriktskomiteer dels af deres egne Medlemmer, dels af udenforstaaende, men de skal være paritetisk sammensat. Disse Komiteer gør Indstilling og stiller Forslag om Minimumsløn for deres specielle Omraade.

Her skal ikke gaas nærmere ind paa de grundige Forarbejder for den Lov, hvis Hovedbestemmelser ovenfor er skitserede. Der skal kun gøres opmærksom paa, at der forelaa saa stærke Beviser for, at Forholdene i de Erhverv, der omfattes af Loven, var under al Kritik, at Medlemmer fra alle Partier i Parlamentet stemte for Loven, nogle fordi dens Principper i det hele stemte med deres politiske Teorier, andre fordi de, skønt Principperne var dem meget imod, ikke saa anden Vej ud af Uføret. Og dette Forhold kan varsle om, at Loven — hvis det første Forsøg med den lykkes — vil blive udvidet til andre Erhverv, alt eftersom

Fordringerne til en taalelig Levefod stiger i den almindelige Bevidsthed, og umuligt er det ikke, at Loven en Dag trænger ind i de organiserede Fag, saa de ved Forhandling mellem Organisationer skabte Tarifoverenskomster afløses af Lønraadenes »Fabriklovsregulativer«.
